

" SKAMMENS HUS"

Bak lukkede dører på psykiatrisk akuttmottak

Journalist: Katrine Lia

Tittel på prosjekt: "Skammens Hus" - bak lukkede dører på psykiatrisk akuttmottak på Ullevål Universitetssykehus

Hvor og når publisert: Verdens Gang fra november 2003 og publiseres fortsatt

Redaksjon: Verdens Gang

Adresse: Boks 1185 sentrum, 0107 Oslo

Telefon: 22 000 000

"DERE SKULLE BARE VISST HVORDAN DET EGENTLIG ER HER"

En kveld i oktober 2004 satt jeg i telefonen med assisterende avdelingsoverlege Ira Haraldsen på psykiatrisk akuttmottak på Ullevål Universitetssykehus.

Jeg hadde tidligere skrevet flere artikler om sykehuset. Noen uker tidligere var jeg en av flere journalister som skrev om fylkeslegens tilsynsrapport etter at en nyutskrevet pasient fra psykiatrisk akuttmottak drepte Terje Mjåland og knivstakk fire andre personer på 17-trikken i Oslo 2. august i år.

Denne kvelden var det en kvinnelig pasient og utskrivningsrutinene for henne det gjaldt.

Berit Synnøve Høines var blitt skrevet ut fra akuttmottaket 33 ganger de siste tre årene, uten å ha et tilbud å gå til. Nå lå hun i respirator etter at hun hadde klart å henge seg i en gardin på akuttmottaket. Høines datter og eneste pårørende, Lena Arsjø, hadde tatt kontakt med oss for å få oss til å skrive om det mangelfulle behandlingstilbudet til moren.

Jeg hadde ringt Haraldsen, som var assisterende overlege på akuttmottaket, for å be om en forklaring på hvordan dette kunne skje.

Uten at jeg fikk lov å sitere henne på det i artikkelen om Høines (som vi på det tidspunktet omtalte anonymt) som stod på trykk 28. oktober i år, uttrykte Haraldsen fortvilelse over forholdene på arbeidsplassen sin. Jeg fikk ikke vite nøyaktig og helt konkret hva hun var fortvilet over.

- Dere skulle bare visst hvordan det egentlig er her på akuttmottaket, sa avdelingsoverlege Haraldsen den kvelden.

Jeg avtalte å ringe henne opp igjen. En måned senere stod den første av flere artikler om forholdene for pasienter på psykiatrisk akuttmottak på Ullevål Universitetssykehus på trykk i VG.

Fylkeslegen i Oslo, som er tilsynsmyndighet for psykiatrisk divisjon gjennomfører i skrivende stund en evaluering av forholdene på mottaket.

Sykehuset har også selv tatt initiativ til en evaluering av tilbudet til sine psykiatiske pasienter. To av lederne ved divisjonen, divisjonsdirektør Berit Wangensten og avdelingsoverlege Stein Opjordsmoen er ute i permisjon mens denne evalueringen foregår.

På bakgrunn av artiklene om ressursmangel ble det bevilget 25 millioner kroner til tiltak for de psykiatiske pasientene på et styremøte 15. desember i år.

SENTRAL PROBLEMSTILLING:

Etter å ha snakket med assisterende avdelingsoverlege Ira Haraldsen flere ganger på telefon var det flere spørsmål jeg gjerne ønsket et svar på:

- Kunne det være andre forhold enn dem fylkeslegen nevnte i sin rapport, som lå til grunn for manglende utskrivningsrutiner ved sykehuset?
- Kunne det være mulig for VG å komme på innsiden og få lov til å lage reportasje på lukket avdeling på psykiatrisk akuttmottak?
- Hvordan skulle vi i så fall opptre som journalister, i et miljø hvor flere av pasientene var akutt psykotiske? Hvor pasienter har rett til et privatliv, uten å skulle forholde seg til journalister?

BAK PAPIRER VAR DET EN ANNEN VIRKELIGHET

Uken etter at vi hadde snakket sammen for første gang, avtalte jeg å møte Ira Haraldsen på hennes kontor på sykehuset.

Hun hadde på telefon uttrykt ønske om å fortelle hvordan hun som fagperson opplevde forholdene på psykiatrisk akuttmottak, men var samtidig skeptisk til journalister.

Gjennom flere måneder hadde de ansatte på psykiatrisk akuttmottak lest en rekke saker, både i VG og andre medier, som var sterkt kritisk til behandlingen på akuttmottaket etter det såkalte 17-trikkdrapet.

Mannens forsvarer, Heidi Bache-Wiig hadde uttalt at hun var rystet over behandlingen hennes klient hadde fått.

Fylkeslegen i Oslo og Akershus hadde i sin rapport konkludert med at det ikke ble iverksatt et forsvarlig utrednings- og behandlingsopplegg da mannen var innlagt på psykiatrisk akuttmottak og senere ble utskrevet 27. juli i fjor.

Det første som var viktig var derfor å møte Haraldsen til en uformell samtale ansikt til ansikt; Kunne det være flere ting enn dårlige kompetanse blant de ansatte som hadde ført til de tragiske utskrivningene blant psykiatriske pasienter?

Torsdag 3. november møttes vi på Haraldsens kontor.

Vi snakket sammen i to timer, uten at jeg tok frem notisblokka. Min erfaring er at kilder lett kan sensurere seg selv, dersom de ser at journalisten tar notater, selv om det kun dreier seg om en bakgrunnssamtale.

På dette møtet kom Haraldsen med flere oppsiktsvekkende opplysninger om forholdene på akuttmottaket.

Hun forklarte hvordan legene var under et konstant press for å skrive ut pasienter, og fortalte hvordan de sendte psykiatriske pasienter ut på "permisjon" fordi de ikke hadde noe annet tilbud å sende dem til.

Samtalen vi hadde på dette møtet dannet mye av bakgrunnen for artikkelen som stod på trykk i VG søndag 28. november i fjor.

Jeg var også med Haraldsen rundt på akuttmottaket og ble overrasket over hvor den dårlige standarden på to av postene.

Etter hvert som vi snakket sammen ble Haraldsen villig til å vise oss rundt på akuttmottaket med tanke på en artikkel på trykk i VG. Vi avtalte at jeg skulle komme tilbake dagen etter.

Denne gangen skulle jeg ta notater og ha med fotograf.

For å kunne være relativt diskret tilstede sykehuset, ble vi enige om å komme tilbake etter vanlig arbeidstid fredag ettermiddag.

En av de største utfordringene var å finne frem til en måte vi kunne være tilstede på hvor Haraldsen ikke opplevde at hennes taushetsplikt som lege ble brutt.

På møtet forklarte jeg henne om vårt kildevern, og vi diskuterte også i felleskap hvordan vi skulle gå frem for å ta bilder på lukket avdeling, der journalister og fotografer vanligvis ikke får komme inn.

En av de største utfordringene var å finne en måte å ta bilder av pasienter som er akutt psykotiske på.

Vi avtalte at vi hele veien skulle holde oss tett i nærheten av Haraldsen eller andre ansatte når vi var tilstede på akuttmottaket.

"SKAMMENS HUS" - FEM DAGER PÅ AKUTTMOTTAKET

Fredag 4. november kom jeg tilbake til akuttmottaket sammen med fotograf Espen Hoen.

Igjen hadde vi et nærmere to timer langt møte, hvor også Espen fikk komme med innspill til hvordan han skulle opptre som fotograf i et sensitivt miljø.

På møtet, før vi gikk inn på akuttmottaket, inngikk vi også en muntlig avtale med Haraldsen om at vi ikke skulle publisere identifiserbare opplysninger eller bilder fra vårt besøk, uten informert samtykke fra pasienter/ og eller ansatte.

Det ble videre inngått en muntlig avtale om at ingen bilder skulle komme på trykk i VG før alle identifiserende detaljer var fjernet fra bildene.

Denne avtalen ble senere bekreftet skriftlig, da Haraldsen ble beskyldt for å ha brutt sin taushetsplikt som lege, da hun slapp oss inn på lukket avdeling.

Ledelsen ved akuttmottaket, og ledelsen ved psykiatrisk divisjon skulle også få anledning til å lese gjennom manuset for det stod på trykk.

I likhet med dagen før, var dette var et dilemma som vi brukte tid på å diskutere. Det var viktig at ingen andre enn oss skulle få redigere artikkelen, samtidig som det var nødvendig å gå med på en avtale om gjennomlesning for å komme inn bak de låste dørene.

Siden vi ikke kunne binde oss en juridisk skriftlig taushetserklæring fortalte jeg om hvordan vi forholdt oss til Vær Varsomplakaten, spesielt punkt 3.4, som omhandler vern av kilder, og punkt 3.6, 4,3 og 4, 12.

Den kvelden tilbrakte vi flere timer på akuttmottaket, med Haraldsen som "guide".

Vi snakket med ansatte og pasienter om hvorfor vi var til stede på sykehuset, og fikk hele tiden positive tilbakemeldinger på at vi var der, selv om de fysiske forholdene og den mangelfulle behandlingen de ga pasientene igjen skapte et negativt bilde av avdelingen.

Det var tydelig mange som følte et behov for å snakke ut, og fortelle oss sin versjon av hvorfor forholdene var som de var på mottaket.

Det gjorde inntrykk å se en psykotisk mann bli lagt i belteseng. Fotograf Espen tok bilder av mannen, ett av de mest omdiskuterte bildene vi skulle sette på trykk.

I forhold til mannens rett til et privatliv i en svært sårbar situasjon, er det viktig å understreke at verken jeg eller Espen fikk tilgang til intime detaljer rundt mannens sykdomsforløp,

bortsett fra det åpenbare, at han var psykisk utagerende, hadde behov for en belteseng, og at hans eksempel ikke var enestående: Han var en av mange pasienter som ikke fikk det tilbudet de burde få ved psykiatrisk akuttmottak på Ullevål Universitetssykehus.

Resten av helgen brukte vi mye tid på akuttmottaket.

En av de store utfordringene var å finne en måte å dokumentere overbelegg (for mange pasienter), på post 1 og 2 på akuttmottaket.

Søndag 6. november tok fotograf Espen flere bilder som viste hvor alvorlig situasjonen var, uten at han på noe tidspunkt tok bilder av svært psykisk syke pasienter.

Etter hvert som vi brukte mange timer på akuttmottaket, uten at det nødvendigvis skjedde noe hele tiden, opplevde vi at andre av de ansatte også begynte å snakke fritt med oss. Det å være åpent til stede, men samtidig ha tid til å vente, ga oss viktig informasjon til artikkelen.

De fleste var imidlertid redde for konsekvensene, dersom de stod frem med fullt navn og bilde. Mange uttrykte også frykt for at Haraldsen ville få sparken, når ledelsen ved sykehuset ble kjent med at vi hadde vært tilstede på mottaket.

Mandag morgen fikk vi være med på morgenmøtet på akuttmottaket. Dette møtet er svært viktig før pasienter blir skrevet ut. Her oppsummeres kvelden og helgens hendelser, og skiftet som går av vakt forteller skiftet som går på vakt hvordan pasientene har oppført seg. Hvorvidt de har vært rolige eller utagerende, hva slags medisiner de har fått og hva de har spist m. m. Leger og sykepleiere benket seg sammen på et trangt møterom.

Nå hadde Espen tatt de bildene han hadde bruk for. Vi avtalte at jeg skulle være der alene på tirsdag og onsdag, og at jeg heller skulle ringe ham dersom noe skjedde.

KAMPEN FOR Å FÅ SAKEN PÅ TRYKK

I løpet av den uken begynte flere i ledelsen i psykiatrisk divisjon å bli klar over at vi hadde vært til stede på psykiatrisk akuttmottak.

Espen og jeg opplevde et vanskelig dilemma: Vi hadde alle opplysninger i saken, samtidig som sykehuset, dersom de ønsket det, kunne si nei til å sette saken på trykk.

Tirsdag 9. november var avdelingsoverlege Stein Opjordsmoen til stede, da Ira Haraldsen skulle lese gjennom det første utkastet til artikkelen. Opjordsmoen var ikke udelt begeistret for det jeg hadde skrevet, og uttrykte ønske om å skrive om deler av artikkelen.

Denne uken ble også divisjonsdirektør Berit Wangensten orientert om at vi hadde vært på besøk på akuttmottaket.

Torsdag 18. november møtte jeg Wangensten på hennes kontor, sammen med fotograf Espen.

Hun så gjennom bildene, og hadde en rekke kommentarer til teksten som stod på trykk. Hun uttrykte på møtet at hun var fullstendig uenig i deler av Haraldsens oppfatning av forholdene på akuttmottaket.

Etter mange møter og telefoner, og endringer, stod resultatet av den første artikkelen på trykk i et såkalt "Dokument" på fire sider i VG søndag 28. november.

I MELLOMTIDEN DØDE BERIT

Mens jeg var gjennom en rekke møter for å få på trykk artikkelen fra akuttmottaket uten å fjerne relevant informasjon fra artikkelen, døde Berit Synnøve Høines 12. november.

Jeg hadde flere ganger snakket med datteren Lena Arsjø på telefon, som ønsket at vi også skulle omtale morens død. Arsjø ble også kjent med dokumentet som skulle stå på trykk i VG.

Onsdag 24. november, fire dager før den første artikkelen fra akuttmottaket stod på trykk, ble Høines gravlagt fra Gamlebyen kapell i Oslo.

I dagene før begravelsen hadde jeg møtt Lena Arsjø flere ganger. Dagen før begravelsen inviterte hun oss med. Vi tok oss tid til et møte for å diskutere hvordan vi skulle gå frem for å ta bilder i et svært sensitivt miljø. Etter begravelsen var jeg i tett kontakt med Lena, og hun fikk godkjenne bildene som skulle på trykk på forsiden.

Historien om Lenas mor stod på trykk 2. desember i fjor.

Samme kveld møtte hun helseminister Ansgar Gabrielsen til debatt i NRK, hvor han varslet full gjennomgang av tilbudet til psykiatriske pasienter.

Gjennom Lena hadde vi fått tilgang til morens epikrise hvor det ble dokumentert hvordan moren ble forlatt alene på røykerommet, sterkt suicidal, og klarte å henge seg, fordi hun ikke fikk tilsyn.

De to artiklene førte til en storm av mail og henvendelser fra andre personer som også hadde opplevd mangelfull behandling ved akuttmottaket på Ullevål.

En av dem som tok kontakt med meg, var samboeren til Linda, Svein-Egil Nielsen. Han hadde vært langt nede etter at samboeren døde av kreft 8. mai i år, og ønsket nå å fortelle hennes historie for å bedre den psykiatriske tilbudet til dødssyke pasienter på Ullevål.

Arbeidet med denne artikkelen resulterte i historien om Linda som stod på trykk i VG 6. desember i fjor.

I arbeidet med denne saken i likhet med de andre artiklene, hadde jeg hele veien den samme avtalen med de pårørende: De skulle alltid bli informert kvelden før artikkelen stod på trykk,

og fikk også vite at saken ville bli hovedsak på fronten av avisa. Jeg orienterte dem også at om de hadde muligheten til å si nei, dersom de ikke orket å se saken brukt som oppslagssak. Svein-Egil Nielsen sa først nei til å ha saken som hovedsak i VG. Noen dager før saken skulle komme på trykk ringte han meg imidlertid og sa at han hadde ombestemt seg, i samråd med Lindas familie. De ønsket så mye "trykk" på saken som overhodet mulig. (Årsaken til at jeg ikke brukte Lindas etternavn på trykk, verken i artikkelen eller her, er etter ønske fra Nielsen, som ikke ønsker at hennes foreldre eller søsken blir identifisert).

I artikkelen om Linda gikk også psykiater Jon Skarstein hardt ut mot måten det faglige tilbudet ved psykiatrisk divisjon på Ullevål Universitetssykehus er organisert på.

Etter hvert opplevde jeg at andre kilder i det psykiatriske fagmiljøet tok kontakt med meg, for å komme med tilleggsopplysninger til det jeg allerede hadde skrevet. Det virket som om flere syntes det var greit å snakke med meg, dersom jeg hadde snakket med noen andre først.

Blant dem som tok kontakt var også ansatte på Dikemark, som er organisert under Ullevål Universitetssykehus.

De fortalte blant annet om hvordan det var ledige sengeplasser på Dikemark, samtidig som det i lengre tid hadde vært flere pasienter enn senger på akuttmottaket. Fra andre kilder som kjente Dikemark godt, hadde jeg fått samme inntrykk. Etter hvert ønsket ansatte på Dikemark å gå åpent ut med kritikken av tilbudet til de psykiatriske pasientene. Artikkelen "Fullt på Ullevål - ledig på Dikemark" stod på trykk 15. desember i år.

KONSEKVENSER:

I perioden hvor disse artiklene stod på trykk, endret ikke divisjonsledelsen ved psykiatrisk divisjon på Ullevål sitt syn på forholdene:

Artiklene som hadde stått på trykk i VG viste et skjevt bilde av forholdene på psykiatrisk akuttmottak og i psykiatrisk divisjon på Ullevål Universitetssykehus. De var ikke representative for virkeligheten, som var mye mer positiv enn VG hadde gitt inntrykk av. Flere ganger tilbakeviste divisjonsdirektør Berit Wangensten kritikken fra Ira Haraldsen og andre ansatte i Helse Øst.

I innboksen min og på blokka hadde jeg mange historier om dårlige erfaringer med behandlingen på Ullevål. I samråd med mine sjefer bestemte vi oss imidlertid for å legge listen svært høyt for nye, tilsvarende saker, for å dempe det samlede negative "trøkket" mot Ullevål.

Som et ledd i arbeidet med å få de ulike sjefsinstanser på Ullevål Universitetssykehus til å oppleve at de også kom til orde i VG, arrangerte vi torsdag 9. desember en såkalt presselunsj i VG. På denne lunsjen skulle alle kunne snakke fritt. I tillegg til at dem vi kritiserte skulle få lov til å komme med motinnlegg på trykk i VG, syntes jeg og VG at det var viktig at vi også kunne diskutere fritt rundt lunsjbordet, hvordan de hadde opplevd den gjentatte kritikken fra VG.

Berit Wangensten deltok imidlertid ikke på dette møtet.

Samme ble det kjent at hun var i permisjon fra stillingen som divisjonsdirektør ved psykiatrisk divisjon på Ullevål Universitetssykehus.

Hun skulle ha permisjon i tre måneder mens tilbudet til de psykiatriske pasientene evalueres eksternt.

- 10. desember sendte Ullevål Universitetssykehus ut en pressemelding for det ble klart at sykehuset skal foreta evaluering av sin voksenpsykiatriske divisjon på bakgrunn av artiklene i VG.

Øystein Mæland, avdelingsoverlege og leder for Josefinegate DPS i Oslo, fungerer i mellomtiden som divisjonsdirektør for Wangensten.

Stein Opjordsmoen er også ute i permisjon mens denne evalueringen foregår.

- På et styremøte 15. desember bevilget Ullevål Universitetssykehus 25. millioner kroner for å bedre psykiatritilbudet på Ullevål.

- Helse Øst skal også gjennomføre en revisjon av tilbudet innenfor akuttpsykiatrien i hele regionen på bakgrunn artiklene i VG. I en pressemelding skrev Helse Øst at de har bedt administrasjonen forsere og utvide de planlagte faglige revisjoner av det akuttpsykiatriske tilbudet i alle helseforetakene i regionen.

"Gjennomgangen skal fokusere på organisering og ledelse, kvalitet og ressurser i tillegg til utvalgte kvalitetsparametre.

Styret ber om at dette arbeidet gis høy prioritet og at revisjonene settes i gang i hovedstadsområdet først", skrev Helse Øst i en pressemelding.

- Helse Øst skal også foreta en omfattende kartlegging for å finne ut hva slags pasienter som nå strømmer til akuttmottakene. "Styret registrerer at det på bakgrunn av de siste måneders oppmerksomhet omkring akuttpsykiatrien, har kommet en del bekymringsmeldinger rundt tilbudet til spesielt krevende pasienter, bl.a. personer som potensielt kan oppfattes å representere en fare både for seg selv og for samfunnet. Det er indikasjoner på

at dette er en økende gruppe, og at det tilbudet som gis i dag ikke alltid er fullt ut tilfredsstillende. Det er stilt spørsmål ved om de føringer som ligger til grunn for opptrappingsplanen ivaretar denne pasientgruppen godt nok.

Styret ønsker en nærmere vurdering av dette basert på fakta. Det forutsettes at eksisterende kompetansemiljøer benyttes i arbeidet (kompetansesenteret for sikkerhets, fengsels og rettspsykiatri, nasjonalt og regionalt senter for vold og traume og nasjonalt senter for pasienter med minoritetsbakgrunn) og at erfaringer innhentes fra samarbeidsparter (kommuner, politi etc.)

- Etter artiklene i VG gikk klinikksjef Ellen Hagemo på Gaustad åpenlyst ut og nektet å kutte i sine budsjetter for 2005.

I en pressemelding på bakgrunn av disse kuttene uttalte Are Sjaastad, tillitsvalgt og leder for Gaustadklubben også at: "Ullevål må nå få en ledelse som holder opp med å sminke virkeligheten og å undertrykke de ansattes protester. Blant annet VGs artikler fra akuttavdelingen i det siste har til fulle vist at dette har vært tilfelle. Om ikke foretakssystemet klarer å sørge for en virkelig forbedring på Ullevål, må systemet endres".

SPESIELLE PROBLEMSTILLINGER OG ERFARINGER:

- Å skrive om selvmord.

I pressens Vær Varsom plakat, punkt 4, 9 heter det at "selvmord eller selvmordsforsøk skal som hovedregel ikke omtales." Etter at artikkelen om Berit Synnøve Høines stod på trykk i VG fikk jeg flere rasende telefoner fra lesere som mente at vi hadde utnyttet og manipulert datteren Lena Arsjø, at vi hadde opptrådt grafisende da vi var tilstede i begravelsen, og at vi hengte ut Berit Synnøve Høines etter hennes død.

Det er jeg uenig i.

Det var datteren som første gang tok kontakt med oss i forbindelse med psykiatriske tilbudet moren hadde fått. Som eneste pårørende opplever jeg henne som en svært ressurssterk person. Gjennom mange år har hun fungert som "saksbehandler" for sin mor, og har satt seg godt inn i lover og regler i offentlig forvaltning. Gjennom mange møter før artikkelen stod på trykk opplevde jeg henne også som et menneske som var i stand til å vurdere rekkevidden av sine uttalelser på trykk i VG, også i dagene forut for og etter morens død og senere begravelse.

Da Lena Arsjø uttrykte ønske om at vi skulle være til stede i begravelsen, tok jeg initiativ til å en gjennomgang av hvilke situasjoner underveis hvor vi ikke skulle fotografere. På direkte spørsmål fra meg kom Lena frem til at det nok ville bli for sterkt for henne og andre pårørende dersom vi tok bilder for eksempel når kisten ble båret ut av kapellet. Vi skulle også

stå på avstand å fotografere når kisten ble senket i jorden, og hun skulle plukke ut bilder hun ikke likte fra begravelsen.

- Å skrive reportasjer inne fra et psykiatrisk akuttmottak.

I artikkelen "Skammens Hus" var det viktig at vi nærmest trådte mer varsomt når vi var til stede på sykehuset enn i ettertid under utskrivning og når saken stod på trykk. Hadde vi opptrådt lite hensynsfullt inne på akuttmottaket, og unngått å trekke oss tilbake dersom noen reagerte med uro når vi var til stede der inne, kunne det fått negative konsekvenser for pasientene som var der til akutt behandling.

Det var viktig at vi hele tiden hadde i bakhodet at pasientene ikke var blitt forespurrt, fordi de ikke ville være i stand til å vurdere spørsmålet, om det var greit at VG var til stede på mottaket.

For å være til stede blant mennesker i stor krise, som var helt uten medieerfaring, krevde det at vi brukte lang tid, og en tilnærming vi sjelden har tid til. Vi har hele tiden klar over at spesielt Ira Haraldsens stilling kunne være i fare, dersom vår opptreden på lukket avdeling ødela noe av behandlingen for noen av pasientene.

METODISKE PROBLEMER:

Underveis i arbeidet med artiklene fikk jeg mange henvendelser fra ansatte i ulike miljøer som var misfornøyd med sine egne lønnsforhold eller budsjettmidlene de lå an til å få tildelt på neste års budsjett. Jeg ble etter hvert klar over at det var viktig at VG ikke ble brukt som et sted for å presse frem nye budsjettmidler på neste års budsjetter.

BLE PROBLEMSTILLINGEN ENDRET UNDERVEIS:

Etter hvert som jeg jobbet meg inn i stoffområdet ble jeg klar over at det dårlige tilbudet på akuttmottaket trolig er en del av en systematisk nedbygging av tilbudet på langtidsenhetene på Blakstad, Dikemark og Gaustad. I henhold til psykiatrisk opptrappingsplan er disse institusjonene blitt bygget ned. Hensikten bak denne nedbyggingen er positiv: Man ønsker å integrere psykiatriske pasienter i sitt eget nærmiljø og sørge for at flere av dem får tilbud i en egen bolig. Mye tyder imidlertid på at tilbudet til personer som sliter med langvarige psykiske problemer i kommunene ikke er blitt bygd opp i takt med at tilbudet på Blakstad, Gaustad og Dikemark er blitt redusert. Kommunene nøler. Resultatet er at mange går som svingdørspasienter på akuttmottakene mens det kommunale tilbudet, som skal være en avlastet for de store enhetene, ikke er på plass i tilstrekkelig grad.

Dette var noe av tematikken i artikkelen "Fullt på Ullevål - ledig på Dikemark, men er også noe jeg ønsker å se nærmere på i år.

TIDSBRUK:

Sammen med fotograf Espen Hoen brukte jeg store deler av fritiden min på psykiatrisk akuttmottak i forbindelse med artikkelen "Skammens Hus".

Det hadde imidlertid ikke vært mulig å skrive denne reportasjen ved å være tilstede fra åtte til fire i arbeidstiden. Jeg har også brukt noen ettermiddager på å møte personer i ulike fagmiljøer til uformelle samtaler.

SLUTT?

Det som nå gjenstår er å følge opp resultatene av tilleggsbevillinger og granskingskommisjoner. Det er ikke første gang norsk presse skriver om forholdene for en av våre svakeste pasientgrupper, og det vil trolig heller ikke bli siste gang. Våren 2005 kommer trolig straffesaken mot somalieren som gikk løs på intetanende passasjerer på 17-trikken opp for retten. Mannens forsvarer har i den forbindelse også varslet søksmål mot Ullevål Universitetssykehus. Det gjenstår også å se hvorvidt Psykiatrisk opptrappingsplan er en plan som passer personer med alvorlige sinnslidelser i Norge. Hvilke kommuner er det som vil bruke store ressurser på å kjøpe leiligheter til schizofrene personer som oppfører seg rart og som ingen vil ha som sin nærmeste nabo?

KILDER:

Offentlige postjournaler hos fylkeslegen i Oslo og Akershus.

Pasientjournaler og epikriser

Dom fra Borgarting Lagmannsrett

Ira Haraldsen, assisterende avdelingsoverlege på psykiatrisk akuttmottak

Stein Opjordsmoen, avdelingsoverlege på psykiatrisk akuttmottak - for tiden i permisjon

Berit Wangensten, divisjonsdirektør psykiatrisk divisjon Ullevål Universitetssykehus - for tiden i permisjon.

Tor Einar Stien Thorvaldsen, tillitsvalgt assistentlege på psykiatrisk akuttmottak, Ullevål Universitetssykehus.

Administrerende direktør Helge L. Kjersem ved Ullevål Universitetssykehus - som nå har sagt opp stillingen sin.

Øystein Singasaas, kommunikasjonsdirektør ved Ullevål Universitetssykehus.

Vigdis Løkkeberg Sandbo, tillitsvalgt for sykepleierne på Dikemark.

Else Lise Skjæret, tillitsvalgt for Dikemark-ansatte.

Konstituert divisjonsdirektør Øystein Mæland ved psykiatrisk divisjon Ullevål Universitetssykehus.

En rekke sykehusansatte som kjenner situasjonen på akuttmottaket, og andre psykiatriske enheter i Helse Øst.

Tidligere ansatte i psykiatrien i Helse Øst.

Fylkeslege i Oslo Petter Schou.

Lena Arsjø.

Berits venninne Tove May Disberg.

Diverse søk på relevante sider på internett og i arkivene i
Forskjellige aviser.

Oslo 27. januar 2005-01-27

Katrine Lia

